

PROVINCIALE STATENVERKIEZINGEN 2019

HANDLEIDING VOOR DE ORGANISATIE VAN DE KINDERVERKIEZINGEN

INHOUDSOPGAVE

Praktische voorbereiding	4
Wanneer?	4
Organisatie	4
Hoeveel tijd kost het?	4
Stemgerechtigden	5
Inrichting stemlokaal	5
Leden van het stembureau.....	5
Informereren plaatselijke pers.....	5
Checklist	6
Vragen.....	6
Extra activiteiten	7
Materiaal en projecten over de provincie	7
Doeboek	7
Online.....	7
Zelf activiteiten organiseren	7
Organiseer een debat / nodig een politicus uit.....	7
Politieke partij oprichten en Verkiezingsaffiches maken.....	8
Schoolkrant	8
Leerdoelen	9
Hoofddoelen.....	9
Reflectievragen	9
Mogelijke reflectievragen per onderdeel.....	9
De verkiezingsdag	11
De taak van het stembureau	11
De uitslag	11
Afronding	11
Tot slot.....	12

Bijlagen	13
Reglement van de Kinderverkiezingen.....	13
Artikel 1	13
Artikel 2	13
Artikel 3	13
Artikel 4	14
Artikel 5	14
Artikel 6	14
Standaardpersbericht.....	15
Posters.....	17

PRAKTISCHE VOORBEREIDING

WANNEER?

De Kinderverkiezingen zijn van woensdag 13 maart tot en met dinsdag 19 maart 2019.

Bij de Kinderverkiezingen stemmen de leerlingen met papieren stembiljetten (net als in het echt). De leerkracht geeft de stemresultaten van de school vervolgens door via de website aanmelden.kinderverkiezingen.nl/beheer. Dat kan alleen tussen 13 maart 08.00 uur en 19 maart 16.00 uur. **Zorg dat u niet te laat bent met invoeren, want dan telt de uitslag van uw school niet mee in de eindslag.**

U moet zelf zorgen voor rode potloden en voor het kopiëren van de stembiljetten.

Na inschrijving voor de Kinderverkiezingen ontvangt u een inlogcode voor aanmelden.kinderverkiezingen.nl/beheer. Via deze site kunt u het stembiljet met de partijen van uw gemeente downloaden en uitprinten (op A4-formaat). Ook kunt u via deze site na afloop de uitslagen invoeren.

ORGANISATIE

Wilt u Kinderverkiezingen op uw school organiseren? Dan doorloopt u vijf stappen:

1. Meld uw school aan via de website www.kinderverkiezingen.nl.
2. Plan de dag(en) waarop u de Kinderverkiezingen op uw school gaat houden.
3. Richt een stembureau in met stemhokje en stembus en vraag leerlingen of collega's om het stembureau te bemensen.
4. Log in op uw beheerpagina en print de stembiljetten.
5. Voer de uitslag vóór 14 maart 16.00 uur in op uw beheerpagina.

Wilt u er meer van maken, dan kunt u de kinderverkiezingen naar wens uitbreiden met bijvoorbeeld het doornemen van het gratis [Verkiezingen Doeboek](#) of een debat in de klas.

HOEVEEL TIJD KOST HET?

Als u zich beperkt tot alleen de verkiezingen, hoeft u niet veel tijd kwijt te zijn. Het stemmen zelf kost weinig tijd.

Als u echter de leerlingen zelf het stembureau op laat bouwen (stemhokjes en stembus maken, een aanmeldtafel klaarzetten, posters ophangen en dergelijke) en zo goed mogelijk de echte verkiezingen wilt simuleren, dan is het leuk om er in elk geval twee uur voor uit te trekken.

Bovendien kunt u ook in eerdere lessen al aandacht besteden aan de Kinderverkiezingen en

het gratis [Verkiezingen Doeboek](#) bestellen, zodat uw leerlingen goed begrijpen wat verkiezingen eigenlijk zijn en waar ze uit kunnen kiezen.

STEMGERECHTIGDEN

Bij de echte verkiezingen krijgt iedere stemgerechtigde een oproepkaart in de bus. Ook bij de Kinderverkiezingen moet duidelijk zijn wie er wel en wie er niet mag stemmen. Dit bepaalt de school zelf (groep 7 en 8, of alleen groep 7 of groep 8). Daarnaast moeten alle 'stemgerechtigden' goed weten waar, wanneer en hoe laat ze hun stem kunnen uitbrengen. De bekendmaking hiervan kan mondeling, maar ook bijvoorbeeld via posters gebeuren. Alle stemgerechtigden moeten worden vermeld op een lijst die in het stembureau aanwezig is (zie het [reglement](#) achterin deze handleiding).

INRICHTING STEMLOKAAL

Probeer tijdens de Kinderverkiezingen zoveel mogelijk de 'echte' verkiezingen te simuleren. Richt een stembureau in, dat kan in een klaslokaal of een gemeenschappelijke ruimte. Zorg voor verkiezingshokjes en een stembus. Soms is het mogelijk om echte stemhokjes en stembussen te lenen. U kunt dan het beste contact opnemen met uw gemeente en vragen naar de afdeling burgerzaken (medewerker verkiezingen). Als het in uw eigen gemeente niet mogelijk is om deze materialen te lenen (of huren), dan is het wellicht in een buurgemeente wél mogelijk.

Mocht dit niet lukken, dan kunt u ook zelf een hokje improviseren met bijvoorbeeld houten schotten en kartonnen dozen.

LEDEN VAN HET STEM-BUREAU

Bedenk van tevoren wie het stembureau gaan bemensen. Deze leerlingen (minimaal drie, van wie één de rol van voorzitter op zich neemt) moeten tijdens de verkiezingen toezien op de gang van zaken en zorgen voor een ordelijk verloop. In het reglement staan de taken van het stembureau omschreven. Wij raden u aan de leerlingen (of leerkrachten) van het stembureau de tijd en de ruimte te geven om zich goed voor te bereiden op deze verantwoordelijke taak.

INFORMEREN PLAATSELIJKE PERS

Plaatselijke en regionale pers heeft vaak belangstelling voor de Kinderverkiezingen. U kunt zelf lokale en regionale kranten, tv/radio en andere media over de Kinderverkiezingen informeren. Een [voorbeeld van een persbericht](#) dat u daarvoor kunt gebruiken is achterin deze handleiding opgenomen.

CHECKLIST

Heeft u alles op orde voor de Kinderverkiezingen?

- Oproepkaarten
- Lijst stemgerechtigde leerlingen
- Stembiljetten
- Bemensing stembureau
- Inrichting stembureau: stemhokje(s), tafel en stembus, poster *'Stembureau'*, poster *'Opstelling stembureau'* en poster *'Gedrag in het stemlokaal'*
- Aankleding stembureau: instructieposter *'Stemmen, hoe doe je dat?'*
- Aankleding school: verkiezingsposters politieke partijen, en posters met oproep tot deelname en tijdstip van de verkiezingen (zie model achter in de handleiding; ook te downloaden vanaf de website www.kinderverkiezingen.nl)
- [Persbericht](#) voor lokale media, aandacht in schoolkrant, nieuwsbrief etc.

VRAGEN

Succes met de organisatie van de Kinderverkiezingen!

Als u nog vragen heeft over de Kinderverkiezingen, kunt u contact opnemen met Bas Banning, projectleider Kinderverkiezingen: 070 757 02 28 / b.banning@prodemos.nl

EXTRA ACTIVITEITEN

MATERIAAL EN PROJECTEN OVER DE PROVINCIE

Aan de Kinderverkiezingen kunt u nog andere verkiezingsactiviteiten koppelen.

DOEBOEK

Ter voorbereiding op de Kinderverkiezingen kunt u het gratis Verkiezingen Doeboek [bestellen](#). Nog veel meer kant-en-klaar lesmateriaal is te vinden op de website www.prodemos.nl/verkiezingen.

ONLINE

Op de website www.kinderverkiezingen.nl vindt u meer informatie, filmpjes en quizzen over verkiezingen.

ZELF ACTIVITEITEN ORGANISEREN

Natuurlijk kunt u ook zelf een evenement organiseren, zoals een debat of een wedstrijd wie de mooiste verkiezingsposter maakt. Om het helemaal echt te maken kan de schoolkrant-redactie verslag doen van zulke activiteiten.

Wij geven hier praktische informatie en ideeën om u op weg te helpen.

ORGANISEER EEN DEBAT / NODIG EEN POLITICUS UIT

Op de website [Debat in de klas](#) staan onder meer verschillende debatvormen uitgelegd (Lagerhuisdebat, Amerikaans/Brits parlementair debat etc.).

Tip

Om het extra interessant te maken kunt u kandidaten van politieke partijen (of politici van de lokale afdelingen) uitnodigen.

Laat u het debatteren aan de politici over? Dan is de werkvorm 'stemmen met je voeten' een idee: leerlingen lopen dan tijdens het debat naar politicus met wie ze het eens zijn.

Enkele handige websites:

- <http://www.schooldebatteren.nl>
- Leraar24 [Dossier debatteren](#) met een aantal video's

POLITIEKE PARTIJ OPRICHTEN EN VERKIEZINGSAFFICHES MAKEN

ProDemos heeft verschillende werkvormen die aansluiten bij de Provinciale Statenverkiezingen. Die kunt u [hier](#) vinden.

U kunt ook leerlingen zelf verkiezingsposters laten ontwerpen. Inspiratie kunnen zij putten op <http://www.verkiezingsaffiches.nl/Affiches> (verkiezingsaffiches van 1918 tot en met 2012).

Tip

Als extra aanmoediging kunt u er een wedstrijdelement aan toevoegen door een prijs toe te kennen aan de mooiste verkiezingsposter.

SCHOOLKRANT

Een speciale verkiezingseditie van de schoolkrant maakt de kinderverkiezingen en de andere activiteiten op uw school helemaal af. Het geeft u de mogelijkheid om leerlingen die niet rechtstreeks willen deelnemen aan de politieke activiteiten, toch in te schakelen en indirect kennis te laten nemen van 'de politiek' op uw school.

LEERDOELEN

HOOFFDOELEN

- Leerlingen ervaren de werking van de democratie.
- Politiek wordt onderdeel van de belevingswereld van leerlingen.

REFLECTIEVRAGEN

Bij de Kinderverkiezingen doen leerlingen concrete ervaringen op. Hoe zorgt u ervoor dat deze ervaringen ook het verwachte leereffect hebben?

Bij een belevingsonderdeel is het van belang dat u de leerling op zeker moment laat nadenken over die beleving:

- Wat beleef je?
- Waarom is dat belangrijk?

In principe zit het leereffect al in het 'doen'; het ontvangen van de stempas, het zelf mogen stemmen, het zitting nemen in het stembureau.

Toch kan het onbevredigend zijn, zowel voor de leerlingen als voor u, om zonder afronding door te gaan. Uiteindelijk is het doel niet de ervaring zelf, maar de reflectie op die ervaring. Dat bereikt u door de ervaring na te bespreken. Dat hoeft geen "officieel reflectiemoment" te zijn. Vermijd dooddoeners als "wat heb je hier nu van geleerd?" Houd de nabespreking kort en richt hem op de essentie van de ervaring.

Daarnaast heeft de nabespreking nog twee functies:

- Transfer: u helpt leerlingen vast te stellen wat ze hebben geleerd (het kwartje valt).
- Contact met de groep: u krijgt terug waar leerlingen zitten in hun leerproces. Vaak komen ze met nieuwe vragen, waar u in uw les verder kunt aanhaken.

MOGELIJKE REFLECTIEVRAGEN PER ONDERDEEL

Bij elk onderdeel passen andere vragen, waarmee u interesse toont in wat de leerling heeft beleefd én hem of haar aan het denken zet over die beleving. Hieronder geven we per onderdeel enkele van deze mogelijke vragen weer. Vaak is het al voldoende als u 2 of 3 van deze vragen stelt. In een paar minuten gaat u het gesprek aan met de hele groep. Zo houdt u het denkproces gaande.

Kies de reflectievragen die bij uw klas passen.

STEMMEN

Leerlingen ervaren dat hun stem meetelt in de uitslag van de Kinderverkiezingen. Leerlingen leren dat het lastig is om te kiezen, maar dat het maken van een keuze voor een politieke partij essentieel is voor het goed werken van onze democratie.

- Denk je dat het in het echt ook zo gaat?
- Heb je vooral je eigen mening gevolgd of heb je je laten beïnvloeden door ouders of vrienden? Hoe vond je dat?
- Waarom is het belangrijk om te stemmen?
- Ben je tevreden met het resultaat?
- Denk je dat er een betere manier is om beslissingen te nemen dan stemmen?

STEMBUREAU

Leerlingen ervaren hoe een goed werkend stembureau zorgt dat het democratische proces correct verloopt. Leerlingen leren hoe belangrijk zorgvuldigheid is om te garanderen dat echt elke stem wordt geteld.

- Leek het proces op wat je op televisie hebt gezien? Gaat het in het echt ook zo?
- Wat was er anders?
- Ben je tevreden met het resultaat?

DEBAT OP SCHOOL

- Ben je door het debat van mening veranderd?
- Heb jij anderen kunnen overtuigen van jouw mening?
- Wat zijn goede manieren om andere mensen te overtuigen?

DE VERKIEZINGSDAG

DE TAAK VAN HET STEM BUREAU

Het stembureau dient er zorg voor te dragen dat er geheim (onzichtbaar voor anderen) gestemd wordt en dat alle stemgerechtigden maar één keer hun stem kunnen uitbrengen. Een afstreeplijst met alle namen van leerlingen is daarvoor voldoende.

Als een leerling binnen komt om te stemmen, controleert het stembureau of hij of zij op de lijst staat. Als dat het geval is, krijgt de leerling een stembiljet en wordt de naam van de leerling afgestreept.

Ingevulde stembiljetten moeten na het uitbrengen van de stem worden verzameld in een stembus om na afloop het aantal uitgebrachte stemmen te controleren en de uitslag te kunnen berekenen. Het 'stembureau' ziet toe op de gang van zaken en vergelijkt na sluiting van het stembureau het aantal afgestreepte namen met het aantal terugontvangen stembiljetten. Daarna stellen de leden van het stembureau de uitslag vast door te tellen hoeveel stemmen de partijen hebben gekregen.

Het stembureau mag voorafgaand aan en tijdens de verkiezingen inlichtingen verschaffen over de procedure van de verkiezingen, maar uiteraard niet (inhoudelijk) over de politieke partijen. Daarmee zouden ze immers klasgenoten kunnen beïnvloeden. Zie voor meer details het reglement achterin.

Om de procedures inzichtelijk te maken, vragen we u de instructieposter goed en duidelijk zichtbaar op te hangen in het stembureau.

DE UITSLAG

De uitslag van de Kinderverkiezingen zal op dinsdag 19 maart omstreeks 16.30 uur worden bekendgemaakt tijdens een feestelijke bijeenkomst. Daarnaast wordt de uitslag bekendgemaakt op www.kinderverkiezingen.nl.

U vindt op deze website niet alleen de landelijke uitslag, maar u kunt ook de uitslagen uitsplitsen per school, provincie, gemeente en denominatie.

AFRONDING

In regionale en landelijke dagbladen, op radio en tv zal aandacht worden besteed aan de Kinderverkiezingen en aan de uitslag. Houd de media in de gaten zodat u deze uitzendingen misschien kunt opnemen om te gebruiken in een afsluitende les. Een door de leerlingen gemaakte verzameling van artikelen uit de regionale en landelijke dagbladen kan bijvoorbeeld dienen als afronding.

Daarnaast kan het aardig zijn om de uitslag van de Kinderverkiezingen te toetsen aan de uitslag van de officiële verkiezingen. Ook is het mogelijk de uitslag te vergelijken met eerdere uitslagen van uw school of van andere scholen of steden. Zie de website www.kinderverkiezingen.nl.

TOT SLOT

De Kinderverkiezingen hebben als doel om leerlingen te laten ervaren wat stemmen is en hen enthousiast te maken voor politiek en democratie. Het belangrijkste is dan ook dat de leerlingen de Kinderverkiezingen ervaren als een leuke activiteit.

Succes met de organisatie van de Kinderverkiezingen!

REGLEMENT VAN DE KINDERVERKIEZINGEN

ARTIKEL 1

STEMRECHT

- 1.1 De leerkracht beslist welke leerlingen mogen stemmen. Als je mag stemmen, dan noemen we je 'stemgerechtigd'.
- 1.2 Alleen als je op de lijst van stemgerechtigde leerlingen staat, mag je stemmen.
- 1.3 Iedereen mag maar één keer stemmen.

ARTIKEL 2

STEMBUREAU

- 2.1 Er moet een commissie van drie leden aangewezen worden (leerlingen en/of leerkrachten). Deze commissie noemen we 'het stembureau'. Eén van de leden is de voorzitter.
- 2.2 Het stembureau moet ervoor zorgen dat het stemmen eerlijk gaat. Ook moeten ze er op letten dat iedereen zich aan de regels in dit reglement houdt.

ARTIKEL 3

STEMBILJETTEN

- 3.1 Iedereen die wil stemmen, moet zich melden bij het stembureau. Eén van de leden van het stembureau controleert of je op de lijst met stemgerechtigde leerlingen staat en kruist aan dat je bent geweest.
- 3.2 De voorzitter van het stembureau geeft je dan een leeg stembiljet.

ARTIKEL 4

STEMMING

- 4.1 De stemming is geheim en anoniem. De stembokjes moeten daarom zo neergezet worden dat niemand kan zien wat je invult op het stembiljet.
- 4.2 Nadat je hebt gestemd, kun je niet meer veranderen wat je hebt ingevuld.

ARTIKEL 5

STEMBUS

- 5.1 Tijdens de stemming staat er een stembus bij het stembureau. De stembus mag niet tussendoor geopend worden. Dit mag pas als de leden van het stembureau de stemmen gaan tellen.
- 5.2 Nadat je in het stembokje een stembiljet hebt ingevuld, moet je het stembiljet dubbelvouwen en in de stembus stoppen.

ARTIKEL 6

TELLEN VAN DE STEMBILJETTEN

- 6.1 Na het stemmen gaan de leden van het stembureau de stembiljetten tellen die in de stembus zitten. Dat doen ze onder leiding van de voorzitter, en het moet in het openbaar. Iedereen mag dus meekijken om te zien of het eerlijk gaat.
- 6.2 Eerst tellen de leden hoeveel stemmen er zijn uitgebracht. Dit aantal moet kloppen met het aantal leerlingen dat een stembiljet heeft gekregen van het stembureau.
- 6.3 Daarna telt het stembureau de stemmen per partij. Dit kan bijvoorbeeld door de stemmen te turven op een schoolbord.
- 6.4 Het stembureau zorgt ten slotte dat de leerkracht de uitslag van de school via internet (aanmelden.kinderverkiezingen.nl/beheer) goed doorgeeft. Uitslagen die na 14 maart 16.00 uur binnenkomen, tellen niet mee met de landelijke uitslag.

Kinderverkiezingen op **[naam school]**

Van woensdag 13 maart tot en met dinsdag 19 maart organiseert ProDemos – Huis voor democratie en rechtsstaat voor de zesde keer de landelijke Kinderverkiezingen. Deze schaduwverkiezingen geven een indruk van hoe de Nederlandse politiek eruit zou zien als kinderen uit groep 7 en 8 het voor het zeggen hadden.

[Naam school] zal met **[aantal]** leerlingen (uit groep **[specificatie klassen]**) aan de Kinderverkiezingen deelnemen. Naar verwachting zullen de meeste leerlingen op onze school stemmen op **[dag datum]** tussen **[tijd]** en **[tijd]** uur.

De leerlingen ontvangen bij aankomst in het stemlokaal een stembiljet. Een stembureau, bestaande uit **[X]** leerlingen (en/of) **[X]** docenten, ziet toe op het eerlijke verloop van de verkiezingen.

Uitslag

De uitslag van **[naam school]** en die van alle andere deelnemende scholen zal op dinsdag 19 maart, één dag voor de Provinciale Statenverkiezingen, omstreeks 17.00 uur worden bekendgemaakt tijdens een feestelijke bijeenkomst. Daarnaast wordt de uitslag bekend gemaakt op www.kinderverkiezingen.nl.

Voor meer informatie:

De verkiezingen op onze school:

[Naam school] [Naam docent] [Telefoonnummer]

Kinderverkiezingen algemeen:

ProDemos

Bas Banning, projectleider Kinderverkiezingen

070 757 02 28 / b.banning@prodemos.nl

www.Kinderverkiezingen.nl